

Bruxelles, 25.5.2016.
COM(2016) 288 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Internetske platforme i jedinstveno digitalno tržište

Mogućnosti i izazovi za Europu

{SWD(2016) 172 final}

1. UVOD

Internetske platforme tijekom posljednjih dvaju desetljeća drastično su izmijenile digitalno gospodarstvo i donose brojne prednosti u današnjem digitalnom društvu. Imaju istaknutu ulogu u stvaranju „digitalne vrijednosti” na kojoj se temelji budući gospodarski rast u EU-u te su, posljedično, od velike važnosti za učinkovito funkcioniranje jedinstvenog digitalnog tržišta.

U Komunikaciji kojom se utvrđuje strategija jedinstvenog digitalnog tržišta (eng. *digital single market* – DSM)¹ Komisija se obvezala provesti sveobuhvatnu ocjenu uloge platformi, među ostalim i u ekonomiji dijeljenja, i internetskih posrednika. Komisija je zatim održala niz radionica te je provela niz studija² i opsežno javno savjetovanje u okviru kojeg je prikupljen velik broj odgovora.

Ova Komunikacija ima dvostruku namjenu:

1. dati pregled ključnih pitanja utvrđenih u ocjeni internetskih platformi i
2. predstaviti stav Komisije o prilikama za inovacije i regulatornim izazovima povezanim s internetskim platformama te utvrditi njezin pristup u pogledu potpore njihovu daljnjem razvoju u Europi.

Ovu Komunikaciju prate Radni dokument službi Komisije i sažeto izvješće o rezultatima javnog savjetovanja te se u njima donose dodatna analiza i dokazi u potporu prijedlozima koji slijede u nastavku³.

2. POVEĆANJE VAŽNOSTI INTERNETSKIH PLATFORMI U DIGITALNOM GOSPODARSTVU

Internetske platforme imaju razne oblike i veličine te se neprestano razvijaju brzinom koja nije zabilježena ni u jednom drugom gospodarskom sektoru. Trenutačno obuhvaćaju opsežan niz aktivnosti, uključujući⁴ internetske platforme za oglašavanje, mjesta za internetsku trgovinu, pretraživače, društvene mreže, platforme s kreativnim sadržajem, platforme za distribuciju aplikacija, komunikacijske usluge, sustave plaćanja i platforme za ekonomiju suradnje.

Internetske platforme dijele neke važne i specifične značajke. Točnije,

- imaju sposobnost stvaranja i oblikovanja novih tržišta, preispitivanja onih tradicionalnih te organiziranja novih oblika sudjelovanja ili vođenja poslovanja na temelju prikupljanja, obrade i uređivanja velikih količina podataka;
- posluju na višestranim tržištima, ali uz različite razine kontrole nad izravnom interakcijom između skupina korisnika;

¹ COM(2015) 192 final

² One obuhvaćaju ekonomsku studiju internetskih platformi koju je proveo Komisijin Zajednički istraživački centar, dvije studije Eurobarometra o učinku internetskih platformi, raspravu o internetskim platformama koju je organizirao Europski centar za političke strategije, kao i zaključke brojnih interakcija s akademikima i dionicima koji su uzeti u obzir u Radnom dokumentu službi Komisije koji prati ovu Komunikaciju. Dodatne studije uslijedit će u drugoj polovini 2016.

³ SWD(2016) 172 final

⁴ Slijedi sažet niz primjera: Googleov AdSense, DoubleClick, mjesta za internetsku trgovinu eBay i Amazon, pretraživači Google i Bing, Facebook i YouTube, Google Play i App Store, Facebook Messenger, PayPal, internetska trgovina Zalando i Uber.

- imaju koristi od „učinaka mreže” pri kojima se, u širem smislu, vrijednost usluge povećava s brojem korisnika;
- često se oslanjaju na informacijske i komunikacijske tehnologije kako bi odmah i s lakoćom doprle do svojih korisnika;
- imaju ključnu ulogu u stvaranju digitalne vrijednosti, posebno osiguravanjem znatne vrijednosti (uključujući akumulacijom podataka), omogućivanjem novih poslovnih pothvata i stvaranjem novih strateških međuodnosa.

Te značajke internetskih platformi donijele su niz važnih prednosti digitalnom gospodarstvu i društvu. Internetske platforme omogućuju poboljšanja djelotvornosti i djeluju kao magnet za inovacije temeljene na podacima⁵. Povećavaju izbor potrošača, čime se pridonosi poboljšanju konkurentnosti industrije i većoj dobrobiti potrošača.

Internetske platforme nude i mogućnost povećanja sudjelovanja građana u društvu i demokraciji jer olakšavaju pristup informacijama, posebno za mlađe generacije⁶ i preko granica⁷.

Međutim, sve veća važnost digitalnoga gospodarstva povezana s raznolikošću ekosustava platformi i činjenicom da se brzo mijenjaju dovodi do novih političkih i regulatornih izazova. U ovoj se Komunikaciji sagledavaju dimenzije inovacija i rasta, kao i svi regulatorni izazovi.

3. USPOSTAVA DOBROG OKRUŽENJA ZA PRIVLAČENJE, ZADRŽAVANJE I RAZVOJ NOVIH INOVATORA U PODRUČJU INTERNETSKIH PLATFORMI

Nekoliko platformi konkurentnih na svjetskoj razini nastalo je u Europi, kao na primjer Skyscanner i BlaBlaCar. Međutim, ukupno gledajući, EU trenutačno predstavlja samo 4 % ukupne tržišne kapitalizacije najvećih internetskih platformi: velika većina platformi potječe iz SAD-a i Azije⁸.

Gospodarstvo platformi predstavlja velike prilike za inovacije za europska novoosnovana poduzeća kao i za etablirane tržišne subjekte u pogledu razvoja novih poslovnih modela, proizvoda i usluga. U Europi postoji zajednica novoosnovanih poduzeća koja se brzo razvijaju, s dinamičnim poduzetnicima usmjerenima na nove prilike u ekonomiji suradnje, energetsom sektoru, zdravstvu, bankarstvu, kreativnom sadržaju i drugim područjima. Ilustracije radi, aplikacije koje su razvili europski programeri predstavljaju 30 % svjetskog prihoda na vodećim platformama za distribuciju aplikacija⁹.

⁵ U pogledu prilika koje proizlaze iz inovacija temeljenih na podacima vidi i Komunikaciju Europske komisije „Prema rastućem gospodarstvu temeljenom na podacima”, COM(2014) 442 final

⁶ Vidi pojedinosti u Izvješću o javnom savjetovanju iz 2015. pod nazivom „Građanstvo EU-a: Podijelite s nama svoje mišljenje o našim zajedničkim vrijednostima, pravima i demokratskom sudjelovanju” (dostupnom na http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/2015_public_consultation_booklet_en.pdf), str. 10. Daleko najveću skupinu među 2170 ispitanika činili su mladi u dobi između 18 i 30 godina (29 %). Vidi i: anketa Eurobarometra o upotrebi medija u EU-u – jesen 2014.

⁷ Devet od deset ispitanika (91 %) u javnom savjetovanju o građanstvu EU-a vjeruje da bi prekogranični pristup političkim informacijama građanima EU-a omogućio oblikovanje jasnijih mišljenja o pitanjima relevantnima za demokraciju u Europi (http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/2015_public_consultation_booklet_en.pdf), str. 10.

⁸ Vidi SWD(2016) 172 final

⁹ Plum (2016.), Skup instrumenata politike za ekonomiju aplikacija – gdje se susreću mrežno i izvanmrežno (eng. *A policy toolkit for the app economy — where online meets offline*)

Stvaranje pravih okvirnih uvjeta i pravog okruženja ključno je za održavanje, rast i promicanje stvaranja novih internetskih platformi u Europi.

To prije svega uključuje stvaranje funkcionalnog jedinstvenog digitalnog tržišta, uklanjanje prepreka kako bi poduzeća mogla ući na europsko tržište i na njemu se brzo razvijati te na njemu i dalje poslovati. U sljedećem europskom programu za ekonomiju suradnje u tom će se pogledu već pružiti smjernice o primjenjivom zakonodavstvu EU-a te preporuke za države članice, u cilju potpore uravnoteženom razvoju ekonomije suradnje.

U nedavno donesenoj strategiji digitalizacije europske industrije¹⁰ donosi se niz mjera za ubrzanje ostvarivanja tih ciljeva. One uključuju ulaganje u vrhunsku podatkovnu i računalnu infrastrukturu za potrebe znanosti i inovacija, uz procijenjeno ulaganje od 50 milijardi EUR javnih i privatnih sredstava radi unaprjeđenja europskih kapaciteta za digitalne inovacije. Paket sadržava i mjere za jednostavniji pristup normizaciji usmjeren na promicanje potrebne prekogranične interoperabilnosti i interoperabilnosti među različitim područjima.

Nekoliko postojećih inicijativa u području istraživanja i druge specifične mjere financiranja već su usmjerene na pomoć u stvaranju inovativnih ekosustava temeljenih na platformama. One uključuju osiguravanje brzog internetskog pristupa diljem EU-a¹¹ i potporu platformama otvorenih usluga¹². U tom kontekstu Komisija vidi potrebu za razmatranjem načina na koji će se internet u budućnosti oblikovati u moćan, otvoren, interoperabilni platformski ekosustav usmjeren na korisnike, posebno uz potporu programa Obzor 2020.¹³

Naposljetku, projektima kao što je inicijativa Startup Europe¹⁴ osiguravaju se savjeti i financijska sredstva, čime se promiču mogućnosti novoosnovanih poduzeća za eksperimentiranje i razvoj.

Sve u svemu, internetskim platformama promiče se stvaranje digitalne vrijednosti kojom će se pokrenuti gospodarski rast na jedinstvenom digitalnom tržištu. Njihova važnost znači da je olakšavanje i podupiranje stvaranja konkurentnih platformi sa sjedištem u EU-u gospodarski i strateški imperativ za Europu.

4. URAVNOTEŽENI REGULATORNI OKVIR ZA INTERNETSKÉ PLATFORME NA JEDINSTVENOM DIGITALNOM TRŽIŠTU

Pravim regulatornim okvirom za digitalno gospodarstvo mora se pridonositi unaprjeđenju održivog razvoja i razvoju poslovnog modela za platforme u Europi.

Kao prvo, kako bi Europa u potpunosti mogla imati koristi od gospodarstva platformi i poticati rast u europskim novoosnovanim platformama, očito je da ne može postojati 28

¹⁰ Vidi: Komunikacija Europske Komisije „Digitalizacija europske industrije – Iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog digitalnog tržišta”, COM(2016) 180 final

¹¹ Za digitalnu infrastrukturu utvrđeno je da je jedan od sektora od ključne važnosti na koji je potrebno usmjeriti Europski fond za strateška ulaganja, vidi: <http://www.eib.org/efsi/what-is-efsi/index.htm>. Inovacije i istraživanje te digitalni program još su dva od četiri prioriteta područja za ulaganje (uključujući ulaganje u infrastrukturu) u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj, vidi: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/

¹² Jedan je primjer projekt ekosustava softvera otvorenog koda FIWARE koji dobiva potporu u okviru projekta EU-a pod nazivom Internet budućnosti. Njegov je cilj „izgraditi otvoren održiv ekosustav na temelju standarda za softverske platforme koje su javne, za koje se ne plaća autorska naknada i koje su usmjerene na provedbu, kojima će se olakšati razvoj novih pametnih aplikacija u većem broju sektora”. <https://www.fiware.org/>

¹³ Komisija će započeti rad na elementima inicijative istraživanja interneta nove generacije, uključujući javno savjetovanje.

¹⁴ Vidi: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/startup-europe>

različitih skupova pravila za internetske platforme na jedinstvenom tržištu. Različita nacionalna ili čak lokalna pravila za internetske platforme stvaraju nesigurnost za gospodarske subjekte, ograničavaju dostupnost digitalnih usluga te zbunjuju korisnike i poduzeća. Usklađena pravila na razini EU-a, poput nedavno donesene Opće uredbe o zaštiti podataka¹⁵ i Direktive o sigurnosti mreža i podataka¹⁶, važna su radi olakšavanja rasta i brzog razvoja inovativnih platformi.

Kao drugo, internetske platforme podliježu postojećim pravilima EU-a u područjima kao što su tržišno natjecanje, zaštita potrošača, zaštita osobnih podataka i slobode jedinstvenog tržišta. Usklađivanje svih povezanih platformi s tim pravilima ključno je kako bi se osiguralo pošteno tržišno natjecanje svih sudionika. Tako će se razviti povjerenje poduzeća i šire javnosti u rad s internetskim platformama.

Učinkovita je provedba ključna. Prekogranična priroda platformi znači da izvršenje zahtijeva dobru suradnju između relevantnih nadležnih tijela, kako je zamišljena u reformi Uredbe o suradnji u zaštiti potrošača¹⁷ i predviđena Općom uredbom o zaštiti podataka. Bit će ključna i sposobnost javnih nadležnih tijela da na učinkovit način odgovaraju na nova tržišna i tehnološka kretanja te poslovne modele koji bi mogli narušiti tržište. To bi moglo uključivati ulaganje u novu tehnologiju kojom se podupire javno djelovanje, uključujući analitiku velikih podataka (eng. *big data*), kako bi se prikupile detaljnije informacije o ekosustavima internetskih platformi¹⁸ u okviru opširnijeg skupa mjera za stvaranje javnog sektora temeljenog na podacima¹⁹. Komisija će zajedno s državama članicama i platformama dodatno istražiti najbolji način za ostvarenje tih ciljeva.

Kao treće, potreba za poticanjem uloge platformi u pogledu promicanja inovacija zahtijeva da se svim budućim regulatornim mjerama predloženima na razini EU-a rješavaju samo jasno utvrđeni problemi povezani s određenom vrstom ili aktivnošću internetskih platformi u skladu s načelima bolje regulative. U okviru tog pristupa temeljenog na problemima najprije bi trebalo provesti ocjenu primjenjivosti postojećeg okvira. Ekonomija suradnje dobar je primjer za slučaj u kojem pravila osmišljena za tradicionalno i često lokalno pružanje usluga mogu ugroziti poslovne modele internetskih platformi. Taj će se problem razmatrati u budućoj komunikaciji Komisije o ekonomiji suradnje.

Konačno, važne mogu biti i mjere samoregulacije/koregulacije temeljene na načelima²⁰, uključujući industrijske alate za osiguranje primjene pravnih zahtjeva i odgovarajuće mehanizme praćenja. Njima se uz pomoć odgovarajućih mehanizama praćenja može postići prava ravnoteža između predvidljivosti, fleksibilnosti, djelotvornosti i potrebe za razvojem rješenja otpornih na promjene u budućnosti.

Opće je pravilo da u izradi odgovora na pitanja povezana s internetskim platformama Komisija uzima u obzir sljedeća načela:

¹⁵ Uredba (EU) 2016/679

¹⁶ Dogovorili su je Europski parlament i Vijeće 7. prosinca 2015. nakon prijedloga Komisije iz 2013.: COM(2013)048 final – 2013/0027 (COD)

¹⁷ Uredba (EU) 2006/2004

¹⁸ Vidi radni dokument IPTS-a JRC-a za digitalno gospodarstvo „Perspektiva gospodarske politike u pogledu internetskih platformi” (eng. *An economic policy perspective on online platforms*), 2016

¹⁹ Ministarska deklaracija OECD-a iz Helsinkija 2015.: „Radujemo se strateškoj upotrebi novih digitalnih alata i velikih podataka kako bi se omogućio javni sektor temeljen na podacima”, vidi <http://www.oecd.org/governance/ministerial/chair-summary-2015.pdf>

²⁰ Komisija je objavila načela najbolje prakse na <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/principles-better-self-and-co-regulation-and-establishment-community-practice>.

- **ravnopravne uvjete za usporedive digitalne usluge;**
- **odgovorno ponašanje internetskih platformi radi zaštite temeljnih vrijednosti;**
- **transparentnost i pravednost radi održavanja povjerenja korisnika i očuvanja inovacije;**
- **otvorena i nediskriminirajuća tržišta u podatkovnom gospodarstvu.**

U sljedećem odjeljku prikazuje se način na koji Komisija namjerava pretvoriti ta načela u politiku.

5. PROVEDBA GLAVNIH NAČELA ZA RAZVOJ PLATFORMI U EU-U

i. Osiguravanje ravnopravnih uvjeta za usporedive digitalne usluge

Predviđa se da će 2020. razmjena poruka s pomoću OTT usluga dosegnuti tržišni udio od 90 % ukupnog tržišta razmjene poruka²¹.

Odgovarajući na javno savjetovanje o ocjeni i reviziji regulatornog okvira za elektroničku komunikaciju većina ispitanika – uključujući nekoliko država članica, udruženja gospodarskih subjekata, većinu postojećih korisnika i dobavljače – smatra da su potrošačima OTT usluge funkcionalna zamjena za tradicionalne telekomunikacijske usluge²².

Ispitanici u okviru javnog savjetovanja iz različitih skupina dionika predložili su usmjeravanje na specifične aktivnosti koje obavljaju internetske platforme i osiguravanje ravnopravnih uvjeta²³.

Konkurencija u obliku poslovnih modela temeljenih na internetskim platformama služi kao poticaj tradicionalnim sudionicima na tržištu za inovacije i poboljšanje svojih rezultata. Brojne internetske platforme predstavljaju izazov za konvencionalne poslovne modele i nude usluge koje korisnici sve više smatraju zamjenom za usluge koje se nude na konvencionalan način. OTT pružatelji usluga internetske komunikacije dobar su primjer jer se sve više natječu s tradicionalnim pružateljima telekomunikacijskih usluga²⁴. Međutim, te nove usluge ne podliježu istim pravilima kao tradicionalne telekomunikacijske usluge.

Ono što se smatra usporedivom uslugom može se razlikovati ovisno o kontekstu javne politike. Za neke potrebe (npr. sigurnost i povjerljivost komunikacije) može biti nužno uzeti u obzir sve usluge kojima se omogućava interaktivna komunikacija među korisnicima, dok za druge jamstva kao što su kvaliteta osiguranja usluge ili neometana međusobna povezanost različitih pružatelja usluga krajnji korisnici mogu povezivati s upotrebom javnih resursa kao što su telefonski brojevi.

²¹ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569979/IPOL_STU\(2015\)569979_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569979/IPOL_STU(2015)569979_EN.pdf).

²² Vidi sažeto izvješće: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15294

²³ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

²⁴ Neke od internetskih komunikacijskih usluga (npr. one čiji se poslovni model temelji na prihodima od oglašavanja ili prikupljanja podataka) pokazuju tipične značajke platformi, tj. posluju na višestranim tržištima i imaju koristi od „učinaka mreže”.

Stvaranje ravnopravnih uvjeta u relevantnim područjima trebalo bi biti opće načelo u jedinstvenom digitalnom tržištu. Kako bi se ostvarili ravnopravni uvjeti postojeći propisi možda će se morati pojednostavniti, modernizirati i učiniti manje strogima. U okviru tih pokušaja modernizacije trebalo bi se izbjegavati nametanje nerazmjernog opterećenja novim i tradicionalnim poslovnim modelima.

Opće je načelo da bi usporedive digitalne usluge trebale podlijegati istim ili sličnim pravilima, propisno uzimajući u obzir mogućnosti za smanjenje područja primjene i opsega postojećih propisa. U okviru svoje revizije pravila EU-a o telekomunikacijama koja će se završiti 2016. Komisija će procijeniti mogućnost predlaganja ciljane kombinacije prijedloga koja uključuje određenu mjeru deregulacije (uzimajući u obzir određena pravila koja se trenutačno primjenjuju samo na tradicionalne usluge elektroničke komunikacije kao što su, na primjer, neke obveze koje proizlaze iz univerzalnih usluga), zajedno s primjenom, prema potrebi, ograničenijeg skupa pravila povezanih s komunikacijom na sve relevantne i usporedive usluge, među ostalim i na one koje pružaju sudionici iz područja OTT-a.

Kao dio revizije Direktive o privatnosti i elektroničkim komunikacijama u 2016. Komisija će razmotriti pojednostavnjenje i prilagodbu njezina područja primjene i mogućnost primjene nekih njezinih pravila, na primjer onih koja se odnose na povjerljivost, i na OTT usluge internetske komunikacije.

ii. Osiguravanje odgovornog postupanja internetskih platformi

Djeca čine trećinu korisnika interneta²⁵. Vjerojatnost da će djeca u dobi od 11 do 16 godina biti izložena porukama mržnje veća je za gotovo 20 % u odnosu na 2010. Djeca su, osim toga, izloženija sadržajima za odrasle na internetu, često uz neograničen pristup (23 od 25 najpopularnijih web-mjesta za odrasle koja posjećuju korisnici interneta u UK-u pružaju trenutačan, besplatan i neograničen pristup eksplicitnim pornografskim videozapisima)²⁶.

Zaklada UK-a za praćenje interneta (eng. UK Internet Watch Foundation – IWF) samo je u 2015. utvrdila 68 092 jedinstvenih URL-ova sa sadržajem seksualnog zlostavljanja djece smještenih diljem svijeta²⁷.

Oko tri četvrtine svih ispitanika u javnom savjetovanju, uključujući većinu potrošača, građana i poduzeća, zatražile su veću transparentnost u pogledu politike sadržaja platformi. Više od dvije trećine smatra da različite kategorije nezakonitog sadržaja zahtijevaju različite pristupe politike u pogledu postupaka obavješćivanja i djelovanja.

Od srpnja 2015. svake je minute na YouTube postavljeno više od 400 sati videosadržaja²⁸. U svojim odgovorima na javno savjetovanje nositelji prava u nekoliko sektora sadržaja

²⁵ Jedna trećina: upravljanje internetom i prava djece (eng. *One in Three: Internet Governance and Children's Rights*), Sonia Livingstone, John Carr i Jasmina Byrne, studeni 2015.

²⁶ Anketa u okviru projekta EU Kids Online [www.eukidsonline.net/] Nadležno tijelo za televiziju na zahtjev u UK-u došlo je do saznanja da je najmanje 44 000 djece osnovnoškolske dobi samo u jednom mjesecu pristupilo web-mjestu za odrasle. Izvješće iz 2014. „Samo za odrasle? Pristup maloljetnika internetskoj pornografiji” (eng. *For adults only? Underage access to online porn*)

²⁷ Godišnje izvješće IWF-a za 2015. <https://www.iwf.org.uk/about-iwf/news/post/444-iwf-announce-record-reports-of-child-sexual-abuse-online> Za 69 % žrtava ocijenjeno je da imaju 10 godina ili manje, a za 1788 njih ocijenjeno je da imaju dvije godine ili manje.

²⁸ Vidi: <http://www.statista.com/statistics/259477/hours-of-video-uploaded-to-youtube-every-minute/>

(glazba, slike, objavljivanje u tisku i radiodifuzijsko emitiranje) naveli su da njihov sadržaj pojedine internetske platforme upotrebljavaju bez odobrenja ili na temelju licencijskih sporazuma za koje smatraju da sadržavaju nepravедne uvjete.

U pogledu pristupa informacijama i sadržaju za brojne dijelove društva platforme sve više dolaze u središte pozornosti. Ta uloga sa sobom nužno donosi sve veću odgovornost.

Postojeći sustav odgovornosti za posredne davatelje usluga, kako je utvrđen u Direktivi o elektroničkoj trgovini, osmišljen je u vrijeme kad internetske platforme nisu imale značajke i razmjer koje imaju danas. Međutim, zahvaljujući njemu stvoreno je tehnološki neutralno regulatorno okruženje čime je znatno olakšan njihov razvoj. Razlog tomu dijelom je usklađivanje izuzeća određenih vrsta internetskih platformi od odgovornosti za nezakonit sadržaj i aktivnosti koje ne mogu kontrolirati i za koje ne znaju²⁹. Iako postoji određena zabrinutost s obzirom na pitanja odgovornosti, savjetovanje je pokazalo da postoji velika potpora za postojeća načela iz Direktive o elektroničkoj trgovini³⁰.

S obzirom na navedeno Komisija će održavati uravnotežen i predvidljiv sustav odgovornosti za internetske platforme. To je ključno za daljnji razvoj digitalnoga gospodarstva u EU-u i pokretanje ulaganja u ekosustave platformi. Istodobno je utvrđeno nekoliko specifičnih pitanja povezanih s nezakonitim i štetnim sadržajem i aktivnostima na internetu koje je potrebno riješiti kako bi ovaj pristup bio održiv.

Prvo je pitanje povezano sa širenjem sadržaja koji je štetan za maloljetnike i govora mržnje na platformama za dijeljenje videozapisa. Djeca su sve izloženija štetnom sadržaju na platformama za dijeljenje videozapisa³¹, dok je poticanje na nasilje ili mržnju kroz audiovizualni materijal na internetu posebno akutan problem. Komisija ta pitanja rješava propisima specifičnima za svaki sektor u okviru izmjene Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama.

Drugo pitanje odnosi se na raspodjelu prihoda za upotrebu sadržaja zaštićenog autorskim pravom. Pojavili su se novi oblici distribucije internetskog sadržaja zahvaljujući kojima bi sadržaj zaštićen autorskim pravom koji su prenijeli krajnji korisnici mogao postati široko dostupan. Iako te usluge privlače sve veću publiku i stječu ekonomsku korist od distribucije sadržaja, raste zabrinutost oko toga je li vrijednost stvorena na temelju nekih od tih novih oblika distribucije internetskog sadržaja pravedno raspodijeljena među distributerima i nositeljima prava. Komisija to pitanje namjerava rješavati posebnim propisima za svaki sektor u području autorskog prava. Komisija će isto tako težiti rješavanju pitanja isplate pravednih naknada stvarateljima u njihovim odnosima s drugim stranama koje upotrebljavaju njihov sadržaj, uključujući internetske platforme³². U kontekstu ocjenjivanja i modernizacije provedbe prava intelektualnog vlasništva Komisija će ocijeniti ulogu koju posrednici mogu imati u zaštiti prava intelektualnog vlasništva, među ostalim i u pogledu

²⁹ Direktiva 2000/31/EZ

³⁰ Velika većina pojedinih korisnika, prenositelja sadržaja i posrednika smatra da je sustav odgovornosti primjeren, dok ispitanici koji nisu zadovoljni trenutnim sustavom (nositelji prava, njihova udruženja i pošiljatelji obavijesti) smatraju da nije dovoljno jasan ili dovoljno dobro proveden, vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

³¹ EU Kids Online: <http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/Intheirownwords020213.pdf>

³² Dio stalne ocjene potrebe za povećanjem pravne sigurnosti, transparentnosti i ravnoteže sustava upravljanja naknadama autorima i izvođačima u EU-u – COM(2015) 626 završna verzija

krivotvorene robe, te će razmotriti izmjenu specifičnog pravnog okvira za izvršenje. Komisija će i dalje s platformama surađivati na uspostavi i primjeni dobrovoljnih mehanizama suradnje kako bi se osobama koje sudjeluju u komercijalnim povredama prava intelektualnog vlasništva uskratio pritok prihoda od nezakonitih aktivnosti u skladu s pristupom □ „slijedi novac”.

Kao treće, postoje važna područja, primjerice poticanje na terorizam, seksualno zlostavljanje djece i govor mržnje, u pogledu kojih je potrebno potaknuti sve internetske platforme da poduzmu učinkovitije dobrovoljne mjere smanjenja izloženosti nezakonitom ili štetnom sadržaju. U tom području već postoje brojne hvalevrijedne inicijative industrije. Dijalog s informatičkim društvima u svrhu stvaranja kodeksa ponašanja u pogledu nezakonita govora mržnje na internetu, Internetski forum EU-a za sadržaj povezan s terorizmom i Koalicija izvršnih direktora (eng. *CEO Coalition*) kako bi se internet učinio boljim mjestom za djecu važni su primjeri postupaka uključivanja različitih dionika usmjerenih na pronalazak zajedničkih rješenja za dobrovoljno otkrivanje i suzbijanje nezakonitog ili štetnog materijala na internetu. Kako se internetske platforme nastavljaju razvijati i širiti u nove sektore, ta je nastojanja potrebno održati i razviti diljem EU-a kako bi se ojačala njihova pozitivna uloga u društvu.

Kao četvrto, u okviru javnog savjetovanja više internetskih platformi izrazilo je zabrinutost oko toga da bi uvođenje dobrovoljnih mjera značilo da više neće imati koristi od izuzeća od odgovornosti posrednika na temelju Direktive o e-trgovini. Stoga bi bilo važno da se internetskim platformama osigura veća jasnoća u pogledu izuzeća od odgovornosti posrednika na temelju te Direktive u svjetlu dobrovoljnih mjera koje poduzimaju jer bi im se tako omogućilo da poduzimaju učinkovitije samoregulatorne mjere.

Konačno, postoji potreba za praćenjem postojećih postupaka obavješćivanja i djelovanja kako bi se osigurale usklađenost i djelotvornost sustava odgovornosti posrednika. Prije razmatranja pokretanja inicijative Komisija će prvo procijeniti rezultate reformi u tijeku, kao što su revizija Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama, revizija autorskog prava i dobrovoljne inicijative poput Internetskog foruma EU-a.

Komisija će **održati postojeći sustav odgovornosti posrednika** uz istovremenu provedbu sektorskog pristupa propisima temeljenog na problemima:

– svojim prijedlogom **ažurirane Direktive o audiovizualnim medijskim uslugama**, koji će predstaviti uz ovu Komunikaciju, **Komisija će predložiti da platforme za dijeljenje videozapisa uspostave** mjere zaštite maloljetnika od štetnog sadržaja i zaštite svih osoba od poticanja na mržnju;

– u nadolazećem **paketu mjera u području autorskih prava**, koji će se donijeti na jesen 2016., Komisija će težiti ostvarenju bolje raspodjele vrijednosti koju internetskom distribucijom sadržaja zaštićenog autorskim pravom stvaraju internetske platforme koje omogućuju pristup tom sadržaju.

S početkom u 2016. Komisija će **dodatno poticati koordinirana nastojanja u pogledu samoregulacije internetskih platformi diljem EU-a**. Redovito će revidirati učinkovitost i

sveobuhvatnost tih dobrovoljnih nastojanja kako bi utvrdila moguću potrebu za dodatnim mjerama i osigurala da se ne ograničava ostvarivanje temeljnih prava korisnika.

Komisija će tijekom druge polovine 2016. istražiti potrebu za smjernicama **u pogledu odgovornosti internetskih platformi pri uspostavi dobrovoljnih mjera poduzetih u dobroj vjeri** za suzbijanje nezakonitog sadržaja na internetu.

Komisija će preispitati **potrebu za službenim postupcima obavješćivanja i djelovanja** s obzirom na, među ostalim, ažurirane okvire za audiovizualne medije i autorska prava te inicijative u pogledu samoregulacije i koregulacije koje su u tijeku.

iii. **Promicanje povjerenja, transparentnosti i osiguranje pravednosti**

- **Obavješćivanje i osnaživanje građana i potrošača**

Anketa Eurobarometra iz 2016. o internetskim platformama³³ pokazala je da je 72 % ispitanih potrošača zabrinuto zbog podataka koji se prikupljaju o njima ili njihovim aktivnostima. Osim toga, 72 % smatra da bi internetske platforme trebalo regulirati na način da se ograniči mjera u kojoj prikazuju različite rezultate korisnicima ovisno o prikupljenim podacima o njihovim aktivnostima. Istovremeno je 56 % ispitanih potrošača navelo da nisu pročitali uvjete korištenja internetskim platformama.

Više od 75 % ispitanika iz šire javnosti³⁴ smatra da je potrebna veća transparentnost, posebno s obzirom na to kako naknade platformi utječu na popis rezultata pretraživača, utvrđivanje stvarnog dobavljača usluga ili proizvoda te moguće zavaravajuće prakse, uključujući lažne recenzije.

Pristup podacima potiče djelotvornost i inovacije na mjestima internetske trgovine, ali može pomoći i u spašavanju života, poboljšanju obrazovanja, poboljšanju vladinih usluga te razvoju politika. Internet budućnosti ne može uspjeti ako korisnici nemaju povjerenja u internetske platforme te ako internetske platforme ne poštuju sve primjenjivo zakonodavstvo i legitimne interese potrošača i ostalih korisnika³⁵. Nedavno donesena revidirana pravila EU-a o pristupu osobnim podacima i njihovoj obradi već sadržavaju važne odredbe za bolje obavješćivanje i zaštitu korisnika u pogledu prikupljanja osobnih podataka, posebno putem zahtjeva za izričit pristanak i uspostavom novih načela kao što su „zaštita podataka kao standardna postavka” i „tvornički ugrađena zaštita podataka”.

Međutim, veliki dio javnosti i dalje je nepovjerljiv u pogledu prikupljanja podataka i smatra da je potrebna veća transparentnost. Internetske platforme moraju odgovoriti na tu zabrinutost učinkovitijim obavješćivanjem korisnika o tome koji se osobni podaci prikupljaju i načinu na koji se upotrebljavaju, u skladu s okvirom EU-a za zaštitu

³³ Posebna anketa Eurobarometra 447 o internetskim platformama (2016.).

³⁴ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

³⁵ Samo 22 % Europljana potpuno vjeruje trgovačkim društvima kao što su pretraživači ili društvene mreže, vidi: posebna anketa Eurobarometra 359 „Stavovi o zaštiti podataka i elektroničkom identitetu u Europskoj uniji”. Visoka razina povjerenja istovremeno je ključna za gospodarstvo temeljeno na podacima, vidi: Komunikacija Europske komisije „Prema rastućem gospodarstvu temeljenom na podacima”, COM(2014) 442 završna verzija.

podataka³⁶. Općenitije, to pitanje obuhvaća načine na koje se korisnici identificiraju kako bi pristupili internetskim platformama i uslugama. Jasno je da je velik broj kombinacija korisničkih imena i lozinki nepraktičan i predstavlja sigurnosni rizik. Međutim, česta praksa upotrebe profila jedne platforme za pristup širokom rasponu *web*-mjesta i usluga često uključuje netransparentne razmjene i međusobno povezivanje osobnih podataka među raznim internetskim platformama i *web*-mjestima. Kao rješenje, kako bi identifikacija ostala jednostavna i sigurna, potrošači bi trebali moći izabrati podatke za pristup kojima se žele identificirati ili dokazati svoju autentičnost. Točnije, internetske platforme trebale bi prihvaćati podatke za pristup koje su izdala ili priznala nacionalna javna tijela, kao što su elektroničke ili mobilne osobne iskaznice, nacionalne osobne iskaznice ili bankovne kartice.

Veća transparentnost potrebna je i kako bi korisnici razumjeli način na koji se informacije koje im se prikazuju filtriraju, oblikuju ili im se prilagođavaju, posebno ako se na tim informacijama temelje odluke o kupnji ili ako one utječu na njihovo sudjelovanje u civilnom ili demokratskom društvu. Ako su potrošači propisno obaviješteni o naravi proizvoda koje pregledavaju ili kupuju na internetu, to doprinosi djelotvornom funkcioniranju tržišta i dobrobiti potrošača.

Internetske ocjene i recenzije robe i usluga korisne su i osnažuju potrošače, ali moraju biti pouzdane i nepristrane te se njima ne smije manipulirati. Istaknut su primjer lažne recenzije, u slučaju kojih gubitak povjerenja može ugroziti poslovni model same platforme, ali i dovesti do većeg gubitka povjerenja, kako su naveli brojni ispitanici u javnom savjetovanju³⁷.

Naposljetku, postojećim potrošačkim i tržišnim pravom EU-a već se zahtijeva da internetske platforme budu transparentne i ne dovode potrošače u zabludu, na primjer s obzirom na sponzorirane rezultate pretrage i internetske sustave ocjenjivanja i recenziranja. Poboljšanim izvršenjem tog zakonodavstva te boljom usklađenošću s njim pridonijet će se većem povjerenju, transparentnosti i pravednosti.

Uz ovu Komunikaciju Komisija predstavlja zakonodavni prijedlog kojim se revidira Uredba o suradnji u zaštiti potrošača kako bi se omogućila djelotvornije izvršenje prava EU-a u pogledu potrošača u prekograničnim situacijama.

Komisija je revidirala smjernice za Direktivu o nepoštenoj poslovnoj praksi koje će se donijeti zajedno s ovom Komunikacijom. Komisija će nadalje ocijeniti dodatnu potrebu za ažuriranjem postojećih pravila o zaštiti potrošača s obzirom na platforme kao dio provjere regulatorne prikladnosti potrošačkog i tržišnog prava EU-a u 2017. Pratit će i provedbu načela u pogledu alata za usporedbu razvijenih u okviru tome posvećenog višedioničkog dijaloga koji je pokrenula Komisija³⁸.

Kako bi se osnažili potrošači i zaštitila načela tržišnog natjecanja, zaštite potrošača i zaštite podataka, **Komisija će dodatno promicati mjere interoperabilnosti, među ostalim i**

³⁶ Trenutačno direktive 95/46/EZ i 2002/58/EZ i Opća uredba o zaštiti podataka kada bude primjenjiva. Opću uredbu o zaštiti podataka donijeli su Vijeće i Parlament u travnju 2016. zajedno s Direktivom o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u nadležnim tijelima radi sprječavanja, istrage, otkrivanja i progona kaznenih djela.

³⁷ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

³⁸ Vidi COM(2011) 942 završna verzija.

objavljivanjem načela i smjernica za interoperabilnost elektroničke identifikacije najkasnije do 2017. Cilj će biti potaknuti internetske platforme na priznavanje drugih sredstava elektroničke identifikacije – posebno onih prijavljenih u okviru Uredbe o elektroničkoj identifikaciji³⁹ – koja nude jednaku razinu potvrde kao njihova vlastita.

U kontekstu nastavka dijaloga sa svim dionicima **Komisija potiče industriju** na jačanje dobrovoljnih napora, u čijem će oblikovanju pomoći Komisija radi sprječavanja prakse kojom se umanjuje povjerenje, i to posebno, ali ne ograničavajući se na, suzbijanje lažnih ili zavaravajućih recenzija na internetu.

- Zaštita sigurnog poslovnog okruženja povoljnog za inovacije

Devet od deset ispitanika u javnom savjetovanju smatra da ima prostora za poboljšanje u poslovnim odnosima između platformi i dobavljača. Istaknuli su navodne problematične primjere ugovornih klauzula i prakse kojom je obuhvaćen velik broj sektora⁴⁰.

Više od 80 % ispitanika koji su izrazili nezadovoljstvo tim odnosima smatra da se tržišnom dinamikom neće riješiti to pitanje i da je potrebna kombinacija regulatornih i neregulatornih mjera.

Brojni ispitanici smatraju da interni mehanizmi podnošenja pritužbi koje su uspostavile platforme nisu dovoljno učinkoviti i ekonomični da bi se njima rješavali problemi koji nastanu između internetskih platformi i njihovih dobavljača.

Budući da internetske platforme imaju sve veću ulogu u gospodarstvu, uvjeti pristupa internetskim platformama mogu biti važan čimbenik za društva koja posluju na internetu i izvan njega. Za MSP-ove i mikropoduzeća pojedine internetske platforme predstavljaju važne, a nekad i glavne ulazne točke za određena tržišta i podatke. S druge strane, ključan interes internetskih platformi jest održiv i pozitivan odnosu s njihovim poslovnim korisnicima koji im stvaraju vrijednost.

Javnim savjetovanjem istaknuto je nekoliko razloga za zabrinutost određenih dionika u pogledu nepravedne trgovinske prakse internetskih platformi. Najčešći navodni problemi obuhvaćaju sljedeće:

1. platforme koje nameću nepravedne uvjete korištenja, posebno u pogledu pristupa važnim bazama korisnika ili bazama podataka,
2. platforme koje odbijaju pristup tržištu ili koje jednostrano mijenjaju uvjete za pristup tržištu, uključujući pristup ključnim poslovnim podacima,
3. dvostruku ulogu platformi u okviru koje olakšavaju pristup tržištu, ali istovremeno se natječu s dobavljačima, što može dovesti do toga da platforme na nepravedan način promiču vlastite usluge na štetu tih dobavljača,
4. nepravedne „paritetne” klauzule s nepovoljnim učinkom za potrošače i
5. nedostatak transparentnosti – posebno s obzirom na tarife platformi, upotrebu podataka i rezultate pretrage – koji bi mogao prouzročiti štetu za poslovnu aktivnost dobavljača.

³⁹ Uredba (EU) br. 910/2014 od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu.

⁴⁰ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

Znatan broj poslovnih ispitanika u javnom savjetovanju istaknuo je potencijalno negativne posljedice tih navodnih nepravednih trgovinskih praksi i naveo potrebu za dodatnim mjerama, odnosno kombinaciju regulatornih i neregulatornih mjera⁴¹.

Konačno, savjetovanjem je skrenuta pozornost i na moguću potrebu za istraživanjem pitanja vlasništva te upotrebe podataka i pristupa njima. To je nužno kako bi se osigurao prikladniji i uravnoteženiji ugovorni odnos između pružatelja usluga i poslovnih korisnika, što je važno za poticanje ulaganja.

Politike u području tržišnog natjecanja i unutarnjeg tržišta trebalo bi smatrati komplementarnim politikama koje imaju važnu ulogu u učinkovitom funkcioniranju jedinstvenog digitalnog tržišta u odnosu na internetske platforme.

Pravom u području tržišnog natjecanja rješavaju se pitanja tržišnog natjecanja među sudionicima na tržištu, čime se potrošačima omogućuje veći izbor po nižim cijenama te se maksimalno povećavaju mogućnosti za inovaciju. EU-ova politika tržišnog natjecanja temelji se na stalnim načelima, ali njezini su alati fleksibilni i mogu se učinkovito primjenjivati na posebnosti različitih tržišta, uključujući internetske platforme.

Osim primjene politike tržišnog natjecanja javlja se pitanje je li djelovanje na razini EU-a potrebno za rješavanje pitanja pravednosti odnosa među poduzećima. U ovoj fazi potrebno je više informacija o odnosima među platformama i njihovim dobavljačima ili partnerima kako bi se ocijenili i popisali priroda i razmjer problema koji bi mogli prouzročiti štetu poslovnim aktivnostima tih dobavljača, posebno ako imaju negativan utjecaj na inovacije. Ako poslovni modeli cijelih ekosustava MSP-ova ovise o pristupu malom broju internetskih platformi ili ako platforme imaju pristup skupovima podataka dosad nezabilježene veličine, mogu nastati nove asimetrije. U takvim situacijama pojedini dobavljači kojima se platforme koriste mogu biti nesrazmjerno izloženi potencijalno nepravednoj trgovinskoj praksi, čak i ako nije uspostavljena dominacija neke platforme.

Komisija će provesti postupak ciljanog utvrđivanja činjenica⁴² o poslovnoj praksi u okruženju internetskih platformi, na temelju čega će pobliže istražiti pitanja proizišla iz javnog savjetovanja i moguća pravne lijekove koji nisu obuhvaćeni primjenom prava tržišnog natjecanja, npr. (dobrovoljni) mehanizmi za rješavanje sporova, transparentnost i bolje mjere informiranja ili usmjeravanje. Konkretno, Komisija će blisko surađivati s dionicima i javnim tijelima. Do proljeća 2017. Komisija će odrediti je li potrebno dodatno djelovanje na razini EU-a.

iv. *Otvorena i nediskriminirajuća tržišta kojima se potiče gospodarstvo temeljeno na podacima*

Većina svih ispitanika u javnom savjetovanju uvidjela je potrebu za jačanjem kapaciteta internetskih platformi za rješavanje pitanja prelaska s jedne platforme na drugu⁴³. Brojna

⁴¹ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

⁴² Uključuje radionice dionika, sastanke stručnih skupina, ankete i studije.

⁴³ Vidi Sažeto izvješće o javnom savjetovanju o internetskim platformama.

poduzeća i pojedinci kao važno pitanje naveli su oblikovanje sučelja za programiranje aplikacija (eng. application programming interfaces – API-ji) internetskih platformi odnosno promjenjive uvjete za pristup njima.

Na funkcionalnom jedinstvenom digitalnom tržištu za korisnike je dobro ako mogu što je jednostavnije moguće prelaziti s jedne platforme na drugu. Odluka korisnika da ostanu na jednoj internetskoj platformi i dijele svoje podatke trebao bi biti slobodan odabir povezan s kvalitetom pružene usluge, a ne posljedica prepreka pri prelasku na drugu platformu, uključujući prijenos podataka. Europsko vijeće taj je argument jasno navelo u svojim zaključcima iz listopada 2013.⁴⁴ te ga je snažno poduprlo u javnom savjetovanju. Ispitanici u javnom savjetovanju predložili su, među ostalim, razvoj zajedničkih standarda za prijenos podataka i iznijeli argumente u korist opće prenosivosti neobrađenih osobnih i neosobnih podataka. Za poslovne korisnike to se smatra važnim jer spremaju i obrađuju osobne podatke klijenata i zaposlenika, ali i posluju s velikim količinama neosobnih podataka koji su ključni za poslovnu zajednicu.

Javna tijela smatraju da je važno omogućiti prelazak na drugu platformu i smanjiti troškove prelaska. Prenosivost podataka, razvoj standarda i interoperabilnost, uključujući putem otvorenih ekosustava temeljenih na sučeljima za programiranje aplikacija (API-ji), ključni su za omogućivanje slobodnog kretanja podataka na jedinstvenom digitalnom tržištu. Općenito, API-ji manjim poduzećima mogu omogućiti upotrebu ili ponovnu upotrebu poslovnih podataka. U tom kontekstu funkcionalan pristup poslovnim podacima putem dobro oblikovanih API-ja prilagođenih korisnicima pridonosi stvaranju i širenju ekosustava novim i inovativnim proizvodima s pomoću podataka koji su već prikupljeni, a ponekad još nisu iskorišteni⁴⁵.

Velike internetske platforme i posredničke usluge kao što su trgovine aplikacijama i mjesta e-trgovine mogu biti u obliku zatvorenih ekosustava. Razlozi za to višestruki su, a uključuju kontrolu kvalitete, pitanja odgovornosti i sigurnost. Zatvoreni ekosustavi platformi mogu biti djelotvorni, npr. u pogledu većeg natjecanja među platformama, ali mogu imati i negativne učinke⁴⁶. Kad se javna sredstva upotrebljavaju za potporu inovacijama u pogledu platformi općenito bi se trebali preferirati otvoreni modeli platformi. To uključuje ulaganja EU-a u inovacije u novim područjima kao što su virtualna stvarnost, pametni gradovi i internet stvari, a općenitije gledajući čini temelj za održiv internet budućnosti. Otvoreni ekosustavi platformi mogu pružiti ključne prednosti u pogledu smanjenja troškova prelaska na drugu platformu i djelotvornosti tržišta. Stoga je posebno važna potpora Komisije u osiguravanju **otvorenosti budućeg razvoja digitalnih tehnologija**.

Kao dio inicijative za „slobodan protok podataka” planirane za kraj 2016. Komisija će razmatrati moguće učinkovite pristupe, uključujući tehničke standarde, radi omogućivanja prelaska na drugu platformu i prenosivosti podataka među različitim

⁴⁴ *Postoji i potreba za rješavanjem uskih grla u pristupu „digitalnom životu” pojedinca s različitih platformi koja postoje zbog nedostatka interoperabilnosti ili nedostatka prenosivosti sadržaja i podataka. To ometa upotrebu digitalnih usluga i tržišno natjecanje. Stoga je potrebno uspostaviti otvoren i nediskriminirajući okvir kako bi se osigurala takva interoperabilnost i prenosivost bez ometanja brzog razvoja digitalne sfere i izbjegavajući nepotrebno administrativno opterećenje, posebno za MSP-ove.*

⁴⁵ *To se posebno odnosi na platforme u području interneta stvari, kako je objašnjeno u Radnom dokumentu službi Komisije Postizanje napretka u pogledu interneta stvari u Europi, SWD(2016) 110/2*

⁴⁶ *Kako je, primjerice, primijetila njemačka komisija za monopol Monopolkommission u svojem izvješću „Politika za tržišno natjecanje: izazov digitalnih tržišta” iz 2015., str. 243.*

uslugama internetskih platformi i računalstva u oblaku, za poslovne i privatne korisnike.

U tom kontekstu **Komisija će ispitati i moguće prepreke jedinstvenom tržištu podacima u EU-u** koje mogu nastati iz pravnih nesigurnosti **u pogledu vlasništva i upotrebljivosti podataka ili pristupa njima**, uključujući pitanja povezana sa sučeljima za programiranje aplikacija.

6. ZAKLJUČAK

U ovoj je Komunikaciji Komisija navela svoju općenitu ocjenu internetskih platformi kao dio svoje strategije jedinstvenog digitalnog tržišta.

Internetske platforme imaju ključnu ulogu za inovacije i rast na jedinstvenom digitalnom tržištu. Iz temelja su promijenile pristup informacijama i brojna tržišta učinile djelotvornijima boljim povezivanjem kupaca i prodavatelja usluga i robe. Pojedine internetske platforme imaju rekordan broj korisnika diljem svijeta i stalno se šire u nova područja gospodarstva, no i dalje postoje brojne mogućnosti za pojavu konkurentnih europskih platformi. Učinkovito poticanje inovacija u tim područjima, istovremeno štiteći legitimne interese potrošača i ostalih korisnika, vjerojatno je najvažniji izazov s kojim je EU danas suočen u pogledu osiguranja svoje buduće konkurentnosti u svijetu.

Ovom ocjenom utvrđeno je i nekoliko područja u kojima je potrebno pažljivo ocijeniti javne ili privatne interese i u kojima je potrebno osigurati bolju usklađenost s regulatornim standardima EU-a.

U tom pogledu Komunikacijom se naglašava potreba za donošenjem političkih i regulatornih pristupa kojima se izravno odgovara na izazove, koji su fleksibilni i održivi u budućnosti.

Gdje je primjereno, samoregulacijom i koregulacijom često se mogu ostvariti bolji rezultati u pogledu razvoja stabilnih ekosustava platformi u Europi i dopuniti ili ojačati postojeće zakonodavstvo kojima se već uređuju pojedine aktivnosti internetskih platformi.

Usklađenost industrije s primjenjivim pravom EU-a i učinkovitost dobrovoljnih mjera poduzetih radi očuvanja povjerenja baze podataka bit će ključne u rješavanju izazova utvrđenih u okviru ocjene.

Naposljetku, kako bi se ispunilo obećanje o digitalnom gospodarstvu za sve, Komisija poziva sva dotična javna tijela i sve zainteresirane strane, a posebno države članice i Europski parlament, da podupru taj pristup kako bi EU u potpunosti prigrlio tu digitalnu budućnost te istovremeno očuvao svoje zajedničke vrijednosti.